

SNOS OTÁZEK K POSTAVĚ Z JEDNOTLIVÝCH PARALELEK

Formulaci otázek jsem drobně upravovala, popř. doplnila, některé otázky jsem propojila. Níže naleznete mé návrhy otázek a komentář k nim.

- Zažil jsi podobnou situaci jako některá z postav příběhu?
- Jak by ses v podobné situaci zachoval ty?
- Jak se postava v dané situaci cítila a proč?
- Jak bys hodnotil chování/jednání postavy v dané situaci?
- Proč myslíš, že se postava v dané situaci takto zachovala?
- Jak jinak by se mohla postava zachovat?
- Jak by mohla postava vypadat? / Nakresli hlavního hrdinu (Jak si představuješ hlavního hrdinu)?
- Je v knize nějaká postava, se kterou by ses chtěl kamarádit? (Proč?)
- Máš s některou z postav něco společného? Co?
- Která vlastnost se ti na hlavní postavě líbí/nelíbí? A proč?
- Na co by ses chtěl postavy zeptat?
- Jak se chovala hlavní postava k ostatním?
- Změnil se charakter postavy v průběhu knihy? (Otázka, kterou lze vztáhnout k úryvku a může se také týkat vývoje postav: Zachovala se některá z postav překvapivě? Jinak než jsi očekával?)
- Na co by ses chtěl postavy zeptat? / Ve kterou postavu by ses chtěl proměnit? / Se kterou postavou by ses chtěl setkat? O čem byste spolu mluvili?
- Přidal bys do příběhu nějakou postavu? Jakou? Proč?

POSTAVA

Toto je přehled otázek (rozhodně není vyčerpávající), které si můžeme klást v souvislosti s postavou. U některých otázek je podrobněji (*kurzívou*) okomentované, kde můžeme hledat odpovědi. Tyto otázky je ještě potřeba přizpůsobit pro dětské čtenáře. Toto je inspirace pro Vás.

1. Kdo je hlavní (vedlejší) postavou? Podle čeho to poznáme?

Hlavní postava často bývá (osobním) vypravěčem příběhu (vyprávěným tzv. ich-formou). Pokud je vypravěč nadosobní, propůjčuje hlavní postavě velký prostor, dává čtenáři nahlédnout do jejího prožívání, myšlení a názorů. Hlavní postava bývá důležitá i z hlediska děje, zásadně se podílí na jeho rozvoji. Hlavní postava často prochází proměnou, vývojem (změní například názor na nějakou věc, poučí se, popř. duševně i tělesně zraje). Často se jméno hlavní postavy objevuje

Pro potřeby dílen čtení v rámci semináře Literatura pro děti II. sestavila Štěpánka Klumparová

v názvu díla. Hlavní postava často propojuje vedlejší postav, většina z nich se k ní má nějaký vztah.

2. Jedná se o kladnou či zápornou postavu? Lze toto vůbec rozlišit? Z čeho poznáme její hodnotovou orientaci?
3. Jedná se o postavu přirozenou (lidskou či zvířecí) nebo nadpřirozenou, fantastickou? Má přirozená postav předobraz v našem reálném (aktuálním) světě (jedná se např. o reálně existující historickou postavu)? Jedná se o věc či jiný neobvyklý fenomén, s nímž vypravěč/autor zachází jako s postavou?
4. Je postava složena z více členů/částí (např. jedná se o obyvatele celého městečka, nebo o klučičí partu, jejíž členové nejsou pojmenováni, atd.)?
5. Jaké má daná postava vztahy s ostatními postavami? Co se z těchto vztahu o postavě dozvídáme?
6. Jak postavu ovlivňují doba a prostředí, ve kterých žije?
7. Jak autor postavu pojmenoval? Popř. proč ji nepojmenoval? Co o ní vypovídá její jméno, příjmení či přezdívka?
8. Proč postava je či není vypravěčem příběhu? Co by se stalo (jak by se jednotlivé složky fikčního světa proměnily), kdyby ho vyprávěla právě tato postava?
9. Jakou má postava v příběhu funkci (roli, poslání)? Proč ji autor do příběhu zakomponoval?
10. Jakými prostředky je postava charakterizovaná? Z jakých zdrojů se o ní dozvídáme informace?
  - (a) *Od vypravěče z přímé charakteristiky (říká nám, jaká postava je, jaké má vlastnosti, jak vypadá, jaké jsou její vztahy s ostatními postavami atd.)*
  - (b) *Z vypravěčovy nepřímé charakteristiky (vypravěč nechává postavu jednat a mluvit a my – čtenáři z toho usuzujeme, jaká postava je)*
  - (c) *Z přímé řeči ostatních postav, z jejich jednání ve vztahu k dané postavě (popř. z jejich názorů, které nám zprostředkuje vypravěč) - z promluv postav, z jejich hodnocení postavy (jejího jednání) usuzujeme, jaká postava nejspíše je, skládáme si její „obraz“, usuzujeme, jaké má s ostatními postavami vztahy*
  - (d) *Z ilustrací (z nich můžeme vyčíst vzhled postavy, její momentální náladu, vztahy k ostatním atd.)*
11. Které informace se o postavě nedozvíme a proč?
12. Jak postavu vnímám a hodnotím já – čtenář? V čem je mi sympatická/nesympatická? Dovedu se do ní vcítit, ztotožnit se s ní? V čem je mi blízká? Chtěl(a) bych být jako ona? Zažil(a) jsem něco podobného? Řešil(a) jsem stejný problém jako ona? Co bych jí poradil? Doporučil? Vzkázal? Co bych se o ní chtěl (a) dozvědět? Na co bych se jí chtěl(a) zeptat?